

Jordi Fulla

Anatomia d'una illa a ulls clucs

MUSEU DE MONTSERRAT. DEL 8 D'ABRIL A L'11 DE SETEMBRE DE 2017

"Il faut oser de faire le silence"

Sosté Byung-Chul Han que el coneixement és una paciència expedició cap al silenci. Una via negativa, a contracorrent de la sempre afirmativa i apressada civilització. Un sender recorregut a les palpentes, sense un destí prefabricat. Un trajecte en què s'han embarcat pensadors, eremites, creadors, d'ençà la nit dels temps. N'hi ha que s'hi han aventurat en descens lliure, a través dels cercles el·líptics de l'infern. N'hi ha que s'han decantat per l'ascensió, a la cerca de lluminoses recompenses al cim. D'altres opten pel desplaçament horitzontal, a través de boires i perills de la selva. I n'hi ha que han optat pel descens vertical, en hàbit de miner, esperant trobar vetes aquoses en les profunditats del continent.

Jordi Fulla es va proposar d'emprendre ara fa un any un viatge d'aquesta natura. Trajecte iniciàtic, espiritual, d'escafandrista. Un viatge a la cerca de formes ignotes il·luminadores de l'esperit, en el cor de la tenebra. En aquest trajecte, qui us escriu ha acompanyat l'artista com a lleial confident de viatge. Durant dotze mesos ens hem intercanviat cartes, escrits, aforismes, imatges, pel·lícules, dibuixos; un epistolari irregular i intuïtiu en què hem estirat tots els fils possibles del seu cos artístic: les seves obsessions, els seus anhels, les seves inquietuds pictòriques, filosòfiques i literàries més fonades... Un material calidoscòpic que ha servit al pintor de sotabosc per a un projecte plàstic de gran risc, profunditat i envergadura.

D'entrada, va ser l'Orient. Ens unia la necessitat d'encarar un projecte artístic que busqués resoldre el punt d'intersecció entre Orient i Occident. Un viatge al Japó de Jordi Fulla, el novembre de 2016, va donar el tret de sortida a aquesta expedició. Era el seu segon viatge a l'illa nipona, deu anys després del primer. Jordi Fulla és un artista de carcassa occidental fascinat per la mirada oriental. L'ull d'occidental l'empeny com a artista a calcular, traçar, emular, mesurar, reproduir, cartografiar, omplir, alterar. L'oriental, en canvi, el porta a buidar, suggerir, vaguejar i fusionar-se amb una natura que sempre l'ha meravellat a distància, des del visor. El punt mig entre les dues latituds culturals el troba sovint Jordi Fulla en la cerca i captura dels anomenats mons flotants: indrets indeterminats, sense temps ni espai, que congelen un instant físic -un accident natural, una estranyesa de la natura- en un escenari infinit. És el

que ell mateix ha descrit com la cinquena estació de la pintura, una dimensió *hors du temps* que beu tant de la tradició artística zen japonesa -els gravats Ukiyo-e, els jardins de Kyoto, les fotografies d'Hiroshi Sugimoto-, com de l'aquiescència d'una branca de l'art occidental: de Vermeer a Magritte, de Klein a Anish Kapoor.

Després van ser les illes. Una estranya fascinació ha empès en diferents moments l'artista a voler captar aquests dispositius flotants: les illes fredes (*icebergs*), i càlides (les volcàniques del Japó); illes humanes (les cabanes de pedra seca) o illes oceàniques (cartografiades a *Islands*). En aquest trajecte, però, hem mirat d'apropar-nos a les illes de l'esperit, les illes com a font de coneixement i misteri que poblen els imaginaris tant d'Occident -de l'illa *Utopia* de Thomas More a l'illa dels morts de Böcklin- com d'Orient -dels gravats d'Hokusai als films de Kaneto Shindo. L'illa com a esquer o parany per a emprendre el nostre viatge, i deixar fluir tot allò que elles ens han volgut bonament dictar. Cossos ambigus que aconsegueixen atrapar una sensació en l'instant màxim d'espontaneïtat natural. Aquest punt de tensió entre artifici i natura, entre foscor i llum, entre realitat i abstracció, és una de les constants en el treball de Jordi Fulla que en aquest projecte ha mirat d'eixamplar en la seva màxima expressió.

I, finalment, la nit. Tot creient, tot místic a la recerca de l'inefable sap, com l'artista, que per a la il·luminació cal emprendre un trajecte costerut, plegat de perills i ombres. Sap que el camí sense fosca no és mai un camí de fiar. Jordi Fulla ha emprès aquest viatge en un estat -no sempre voluntari- d'encegament. Un ardu camí a les palpentes, que ha avesat la seva mirada per a l'encontre amb les formes insondables que poblen tot descens espiritual: formes ignotes, ambigües, estranyes, insòlites i, per tant, terribles, tal i com Rilke definia la bellesa en la contemplació de l'àngel, o T. S. Eliot en la descripció de la terra erma d'una Anglaterra devastada per la Primera Guerra Mundial. El camí de la bellesa no és un camí melós com ens ven el nostre món tecnocràtic. La bellesa profunda sempre té un substrat tràgic que cal tenir la valentia d'encarar i comunicar. Aquesta noble tragèdia, en forma d'illes, tòtems, volcans, meteorits, budes o mars interiors, és la que amb tot impuls i dedicació en Jordi Fulla ha temptat de caçar, a ulls clucs.

Albert Mercadé

L'ascensió del riu comença de nit. El rumb és sense motor, remant a contra vent. Només palpo i ensumo. Les mans llisquen per les aigües turbulentes. Toco algues en una aigua densa, espessa, pantanosa. Exhalo vapors, que m'ofeguen en la penombra. Vapors escindits de la verdesca, que sento amenaçant, a banda i banda de la riba. També m'esgarrinxen roques cantelludes, punxants com dagues.

Les nits avancen lentes, a bord de la barca. Tinc por, pànic. Sento tremolar les pestanyes. Tinc el cos entumit per la basarda. Ja no em queda saliva al paladar. L'estómac i els budells em bateguen. El cor, ja ni el sento de tant que repica. Les orelles, vermelles i esquinçades pel fred. Els forats del nas, més dilatats que les meves pupiles silenciades. I amb el tremolor del pànic, un incompreensible sentiment d'excitació.

Amb l'ànima purificada, i l'ull interior ben drenat, trepitjo per primer cop terra ferma. Terra fangosa, d'alta muntanya. Sempre de nit, la claror no és hoste en aquesta latitud. Quin tremolor! Per fi diviso formes a la penombra. Els músculs del tercer ull es contrauen per l'espectacle dantesco. Una extensió ingent de tòtems biomòrfics s'acumulen sobre una gran esplanada d'aspecte lunar. Centenars de desenes. Milers. Formes mai vistes. Rocalles musculoses modelades maldestrament per la violència d'un entorn inhòspit. Semblen flocs de fang amuntegats per un infant, però sense innocència. I amb un daurat intens, que m'enlluerna. Una llum estrident que neix de la pedra que cap sol il·lumina.

Una sola forma sembla elevar-se al final de la costa. Una forma flotant esborronadora. Sembla una roca de meteorit, elevada a pocs metres sobre terra. Un ou irregular que se sosté amb tensió sobre l'atmosfera. Quelcom resplendeix en el seu dors. Semblen espurnes de foc, supervivents en un capvespre lunar. És la primera llum que diviso en aquesta descabdellada ascensió. I el seu reflex m'asserena: centenars d'illes emergeixen a l'horitzó de l'albada.

Era això! Calia fer el cim per divisar, rere la selva, rere els tòtems, rere els vapors, aquest principi d'albada roent, que em descobreix allò que tant anhelava: les illes ignotes del mar mai navegat. M'assec, i diviso. Destenso tots els nervis del cos. L'ànima, per fi, es reconcilia amb la meua carn. Les pestanyes dels ulls reals per fi s'aixequen. La mirada humitejant es perd en aquestes illes remotes. Són illes de Déu mai trepitjades per l'home. Només retro-na el clam de les illes volcàniques. Algunes d'elles fumegen encara. Són erupcions sobtades de volcans marins. Expel·leixen toxines del fons de la terra. Fumegen algun missatge? No hi ha missatge que valgui. Ho tinc tot. No tinc res. Vertigen del no lloc.

[A. M.]